

مجلس شورای اسلامی ایران
اسلام و عدالت

همایش سراسری علمی-پژوهشی
امر به معروف و نهی از منکر

«سیره رضوی»

«چکیده مقالات»

ستاد اجراء امر به معروف و نهی از منکر، خراسان رضوی

چیستی و آثار تواکل در کلام امام رضا علیه السلام

دکتر محمدرضا جواهری، دانش آموخته سطح عالی حوزه علمیه
عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

در نظریه جامع امام رضا علیه السلام پیرامون امر به معروف و نهی از منکر، ابعاد گوناگون آن بررسی شده است و امام رضا علیه السلام به همه جهات امر به معروف و نهی از منکر پرداخته‌اند. احادیث رضوی در حوزه امر به معروف و نهی از منکر سرمایه بزرگ و بی‌پایان برای هدایت بشر است. درون هر یک از احادیث ثامن الحجج علیه آلاف التحية و الثناء دریایی از معارف الهی نهفته است. باید محققان و حدیث پژوهان شیعی زوایای پنهان تک‌تک احادیث رضوی را آشکار کنند و درس‌ها و پیام‌های آن را به جامعه اسلامی و جهانیان ارائه نمایند.

یکی از احادیث رضوی مرتبط با امر به معروف و نهی از منکر «حدیث تواکل» است که در بخش آسیب شناسی اجرا و عمل به امر به معروف و نهی از منکر جای می‌گیرد. هدف این تحقیق، تلاش برای خروج «حدیث تواکل» از مهجوریت و مغفولیت و کوشش در بهره‌گیری از آن در شناسایی موانع توسعه امر به معروف و نهی از منکر و نفی آن موانع است. در این پژوهش حدیثی، متن و سند حدیث و مفهوم و تعریف تواکل و ابعاد و پیام‌های حدیث و علل و ریشه‌های تواکل و آثار و پیامدهای آن، تبیین شده است. تأمل و درنگ در دستاوردهای

تحلیل و تفسیر و شرح «حدیث تواکل» نشان دهنده جامعیت و جاودانگی اندیشه و سیره رضوی است. روش تحقیق، کتابخانه‌ای توصیفی تحلیلی است. در این تحقیق، متن حدیث تواکل از درون منابع حدیثی معتبر استخراج شد و واژه‌های آن با استناد به کتب لغت بررسی گردید و نکته‌ها و مطالب حدیث در اختیار پژوهشگران پیرامون امر به معروف و نهی از منکر قرار گرفت. نتیجه این تحقیق نشان داد تواکل یک بیماری خطرناک و آسیب بزرگ و گرایش زیانباری است که اصل امر به معروف و نهی از منکر را خنثی و تعطیل می‌کند. «تواکل» و «ترک» از هم جدایی ناپذیرند. پس آثار ترک امر به معروف و نهی از منکر بر تواکل حاکم است و اهل تواکل اهل عذاب الهی‌اند؛ از این رو باید بیماری تواکل را شناخت و آن را درمان کرد.

واژگان کلیدی: تواکل، امر به معروف و نهی از منکر، امام رضا علیه السلام، آسیب‌شناسی، موانع.